C/2025/5113

22.9.2025.

PREPORUKA EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE

od 9. srpnja 2025.

o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike

(ESRB/2025/6)

(C/2025/5113)

OPĆI ODBOR EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru ([1]), a posebno njegov Prilog IX.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike ([2]), a posebno njezin članak 3. i članke od 16. do 18.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ([3]), a osobito njezin članak 458.,

uzimajući u obzir Odluku ESRB/2011/1 Europskog odbora za sistemske rizike od 20. siječnja 2011. o donošenju Poslovnika Europskog odbora za sistemske rizike ([4]), a osobito njezine članke od 18. do 20.,

budući da:

(1) Kako bi se osigurale učinkovite i dosljedne nacionalne mjere makrobonitetne politike, važno je dopuniti priznavanje koje se zahtijeva na temelju prava Europske unije dobrovoljnom uzajamnošću.

(2) Cilj okvira za dobrovoljnu uzajamnost za mjere makrobonitetne politike, koji je utvrđen Preporukom ESRB/2015/2 Europskog odbora za sistemske rizike ([5]), je osigurati da se sve mjere makrobonitetne politike koje se temelje na izloženosti i koje se primjenjuju u jednoj državi članici ([6]), uzajamno primjenjuju u drugim državama članicama.

(3) Odlukom Zajedničkog odbora Europskog gospodarskog prostora (EGP) br. 79/2019 ([7]) uključena je Uredba (EU) br. 575/2013 u Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru (Sporazum o EGP-u) s učinkom od 1. siječnja 2020. Uredba (EU) 2021/558 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]), kojom su uvedene izmjene Uredbe (EU) br. 575/2013, uključena je u Sporazum o EGP-u Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 145/2024 ([9]). Uredba (EU) 2021/558 sada se primjenjuje u Norveškoj.

([1]) SL L 1, 3.1.1994., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.
([2]) SL L 331, 15.12.2010., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1999/2157/oj.
([3]) SL L 176, 27.6.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
([4]) SL C 58, 24.2.2011., str. 4.
([5]) Preporuka ESRB/2015/2 Europskog odbora za sistemske rizike od 15. prosinca 2015. o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 97, 12.3.2016., str. 9.).
([6]) Stavak 14. točka (a) i stavak 14.a točka (a) Priloga IX. Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru predviđa da se pojmovi „država članica/države članice" i „nadležna tijela" uključuju, uz njihovo značenje iz Direktive 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 575/2013 i države EFTA-e odnosno njihova nadležna tijela.
([7]) Odluka Zajedničkog odbora EGP-a br. 79/2019 od 29. ožujka 2019. o izmjeni Priloga IX. (Financijske usluge) Sporazumu o EGP-u [2019/2133] (SL L 321, 12.12.2019., str. 170., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/2133/oj).
([8]) Uredba (EU) 2021/558 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2021.o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prilagodbi sekuritizacijskog okvira radi potpore gospodarskom oporavku kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 (SL L 116, 6.4.2021., str. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/558/oj).
([9]) Odluka Zajedničkog odbora EGP-a br. 145/2024 od 12. lipnja 2024. o izmjeni Priloga IX. (Financijske usluge) Sporazumu o EGP-u [2024/2433] (SL L 2024, 3.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2433/oj).

(4) Od 31. prosinca 2020. na kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u Norveškoj primjenjuje se: a) stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4,5 % za izloženosti u Norveškoj koja se primjenjuje na temelju članka 133. Direktive 2013/36/EU; b) donja granica od 20 % za prosječne pondere rizika (ponderirane izloženošću) za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj na temelju članka 458. stavka 2. točke (d) podtočke iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima; i c) donja granica od 35 % za prosječne pondere rizika (ponderirane izloženošću) za izloženosti prema poslovnim nekretninama u Norveškoj na temelju članka 458. stavka 2. točke (d) podtočke iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima. Te su mjere trenutačno uključene u popis mjera makrobonitetne politike za koje se preporučuje da se uzajamno odobre u skladu s Preporukom ESRB/2015/2.

(5) Finansdepartementet (Norveško Ministarstvo financija), djelujući kao imenovano tijelo za potrebe članka 458. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, obavijestio je ESRB 19. prosinca 2024. u skladu s člankom 458. te uredbe o svojoj namjeri da: (a) produlji donju granicu od 20 % za prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj do 30. lipnja 2025. te da ju poveća na 25 % od 1. srpnja 2025.; te da (b) produlji donju granicu od 35 % koja se primjenjuje na izloženosti prema poslovnim nekretninama u Norveškoj nakon 31. prosinca 2024. Na zahtjev ESRB-a za pojašnjenje, ažurirana verzija tih obavijesti primljena je 13. siječnja 2025. Ažurirane obavijesti uključivale su i zahtjev ESRB-u da nastavi preporučivati uzajamnost mjera na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi.

(6) U Preporuci ESRB/2015/2, kako je izmijenjena Preporukom ESRB/2017/4 ([10]), preporučuje se da odgovarajuće tijelo koje aktivira mjeru makrobonitetne politike, prilikom podnošenja zahtjeva ESRB-u za uzajamnu primjenu mjera, predloži najviši mogući prag značajnosti ispod kojeg se izloženost pojedinačnog pružatelja financijskih usluga prema utvrđenom makrobonitetnom riziku, u državi u kojoj tijelo za primjenu mjera provodi mjere makrobonitetne politike, može smatrati da nije značajna. ESRB može preporučiti drugačiji prag ako to procijeni potrebnim. U skladu s primljenim obavijestima prag značajnosti za uzajamnu primjenu donje granice pondera rizika koja se primjenjuje na stambene nekretnine ostaje na 1 % bruto kredita institucija za stambene nekretnine norveškim klijentima, što odgovara iznosu od 37,8 milijardi NOK od 30. rujna 2024. Prag značajnosti za uzajamno odobravanje donje granice pondera rizika koja se primjenjuje na poslovne nekretnine i dalje iznosi 1 % bruto kolateraliziranog kreditiranja poslovnih nekretnina norveškim klijentima, što odgovara iznosu od 9,3 milijarde NOK na dan 30. rujna 2024. Oba praga značajnosti trebala bi se primjenjivati na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi.

(7) Na zahtjev Finansdepartementeta upućen ESRB-u i radi: (a) sprječavanja ostvarenja negativnih prekograničnih učinaka u obliku curenja i regulatorne arbitraže koji mogu nastati zbog provedbe mjera makrobonitetne politike koje se primjenjuju u Norveškoj; i (b) očuvanja jednakih uvjeta među kreditnim institucijama EGP-a, Opći odbor ESRB-a odlučio je uključiti ove mjere na popis mjera makrobonitetne politike za koje se preporučuje uzajamna primjena na temelju Preporuke ESRB/2015/2.

(8) Uzajamnom primjenom makrobonitetnih mjera koje aktiviraju tijela drugih država članica, na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi, neovisno o tome postoje li dotične izloženosti preko društava kćeri ili podružnica ili su rezultat izravnog prekograničnog kreditiranja, ograničavaju se curenja i regulatorne arbitraže, otklanjaju se sistemski rizici te se time promiče sveukupna učinkovitost makrobonitetne politike, osiguravanjem da se povećani rizici rješavaju ne samo u državi članici koja je uvela makrobonitetnu mjeru, nego i u drugim državama članicama u kojima su bankovne grupe izložene tim povećanim rizicima. Priznavanje bi stoga trebalo biti usmjereno i na osiguravanje dovoljne otpornosti bankovnih grupa koje su izložene tim sistemskim rizicima. Stoga bi se makrobonitetne mjere, koje proizlaze iz odluke o priznavanju makrobonitetnih mjera drugih država članica, općenito trebale primjenjivati na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi.

([10]) Preporuka ESRB/2017/4 Europskog odbora za sistemske rizike od 20. listopada 2017. o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 431, 15.12.2017., str. 1.).

(9) Ova izmjena Preporuke ESRB/2015/2 ne utječe na kontinuitet preporučivanja uzajamne primjene nacionalnih makrobonitetnih mjera koje su norveška tijela aktivirala 31. prosinca 2020., kako je utvrđeno u Preporukama ESRB/2023/1 i ESRB/2024/7. Trenutačne izmjene Preporuke ESRB/2015/2 prvenstveno se odnose na činjenicu da je razina donje granice pondera rizika koja se primjenjuje na izloženosti stambenim nekretninama usklađena i da se sada preporučuje reciprocitet na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi. Stoga se standardno tromjesečno prijelazno razdoblje nakon objave ove Preporuke u *Službenom listu Europske unije* primjenjuje samo na mjere ili njihove izmjene koje će nacionalna tijela donijeti kako bi uzajamno primijenila obje donje granice pondera rizika, uključujući povećanje prosječne donje granice pondera rizika koja se primjenjuje na norveške izloženosti stambenim nekretninama na 25 % od 1. srpnja 2025., na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi.

(10) Preporuku ESRB/2015/2 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIO JE OVU PREPORUKU:

IZMJENE

Preporuka ESRB/2015/2 mijenja se kako slijedi:

1. u odjeljku 1. potpreporuka C(1), druga i treća mjera koje se odnose na Norvešku zamjenjuju se sljedećim:

„— donja granica od 20 % za (izloženostima ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama koje se nalaze u Norveškoj, koja se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje u Norveškoj do 30. lipnja 2025., povećava na donju granicu od 25 % od 1. srpnja 2025., na kreditne institucije s odobrenjem za rad u Norveškoj koje za izračun regulatornih kapitalnih zahtjeva primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB);

— donja granica od 35 % za (izloženostima ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama koje se nalaze u Norveškoj, koja se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje u Norveškoj, na kreditne institucije s odobrenjem za rad u Norveškoj koje za izračun regulatornih kapitalnih zahtjeva primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB).”;

2. Prilog se mijenja u skladu s Prilogom ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni, 9. srpnja 2025.

Voditelj Tajništva ESRB-a,
u ime Općeg odbora ESRB-a,
Francesco MAZZAFERRO

PRILOG

Prilog Preporuci ESRB/2015/2 mijenja se kako slijedi:

1. druga i treća mjera koje se odnose na Norvešku zamjenjuju se sljedećim:

„— donja granica od 20 % za (izloženostima ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama koje se nalaze u Norveškoj, koja se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje u Norveškoj do 30. lipnja 2025., povećava na donju granicu od 25 % od 1. srpnja 2025., na kreditne institucije s odobrenjem za rad u Norveškoj koje za izračun regulatornih kapitalnih zahtjeva primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB);

— donja granica od 35 % za (izloženostima ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama koje se nalaze u Norveškoj, koja se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje u Norveškoj, na kreditne institucije s odobrenjem za rad u Norveškoj koje za izračun regulatornih kapitalnih zahtjeva primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB).”;

2. u odnosu na Norvešku, odjeljak pod naslovom „I. Opis mjera” zamjenjuje se sljedećim:

„I. Opis mjera

1. Finansdepartementet (norveško Ministarstvo financija) uvelo je s učinkom od 31. prosinca 2020. tri makrobonitetne mjere, odnosno i. zaštitni sloj za sistemski rizik za izloženosti u Norveškoj, u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU; ii. donju granicu za pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj, u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. CRR-a kako se primjenjuje u Norveškoj do 30. lipnja 2025., koja se povećava za 25 % od 1. srpnja 2025.; i iii. donju granicu za pondere rizika za izloženosti prema poslovnim nekretninama u Norveškoj, u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj.

2. Stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik utvrđena je na 4,5 % i primjenjuje se na domaće izloženosti svih kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj, na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi.

3. Mjera za donju granicu za pondere rizika za stambene nekretnine je prosječna donja granica za pondere rizika za određenu instituciju za izloženosti osigurane stambenim nekretninama u Norveškoj, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju IRB pristup na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi. Donja granica za pondere rizika za nekretnine odnosi se na izloženošću ponderirani prosječan ponder rizika u portfelju stambenih nekretnina. Norveške izloženosti osigurane stambenim nekretninama trebale bi se tumačiti kao izloženosti prema stanovništvu osigurane nekretninama u Norveškoj.

4. Mjera za donju granicu za pondere rizika za poslovne nekretnine je prosječna donja granica za pondere rizika za određenu instituciju za izloženosti osigurane poslovnim nekretninama u Norveškoj, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju IRB pristup na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi. Donja granica za pondere rizika u odnosu na nekretnine odnosi se na izloženošću ponderiran prosječan pondera rizika u portfelju poslovnih nekretnina. Norveške izloženosti osigurane poslovnim nekretninama trebale bi se tumačiti kao izloženosti prema trgovačkim društvima osigurane nekretninama u Norveškoj.”;

3. u odnosu na Norvešku, odjeljak pod naslovom „II. Uzajamna primjena”, stavak 5.b zamjenjuje se sljedećim:

„5b. Na zahtjev Finansdepartementet, preporučuje se da odgovarajuća tijela uzajamno primjenjuju norvešku mjeru zaštitnog sloja za sistemski rizik i donje granice pondera rizika, primjenjujući ih na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi, neovisno o tome postoje li dotične izloženosti preko društava kćeri ili podružnica ili su rezultat izravnog prekograničnog kreditiranja.”;

4. u odnosu na Norvešku, odjeljak pod naslovom „III. Prag značajnosti” u stavku 8., točkama (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) za donju granicu pondera rizika za stambene nekretnine prag značajnosti utvrđen je na 37,8 milijardi NOK, što odgovara 1 % bruto kredita institucija za stambene nekretnine norveškim klijentima na dan 30. rujna 2024. Prag značajnosti trebao bi se procijeniti na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi. Kada se vrši procjena na potkonsolidiranoj ili konsolidiranoj osnovi, sve izloženosti koje postoje preko podružnica i izravnog prekograničnog kreditiranja te preko društava kćeri trebale bi biti uključene u izračun izloženosti koje se procjenjuju u odnosu na prag značajnosti;

(c) za donju granicu pondera rizika za poslovne nekretnine prag značajnosti utvrđen je na 9,3 milijardi NOK, što odgovara 1 % bruto kredita institucija za poslovne nekretnine norveškim klijentima na dan 30. rujna 2024. Prag značajnosti trebao bi se procijeniti na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi. Kada se vrši procjena na konsolidiranoj osnovi, sve izloženosti koje postoje preko podružnica i izravnog prekograničnog kreditiranja te preko društava kćeri moraju se uključiti u izračun izloženosti koje se procjenjuju u odnosu na prag značajnosti.”.